

PubMed (Medline)

Het vinden van de juiste informatie en het bieden van adequate ondersteuning bij onderzoek, onderwijs en patientenzorg in de gezondheidszorg vraagt om gedegen kennis van verschillende medische (bibliografische) databases. Een van de belangrijkste is de vrij toegankelijke database PubMed (Medline). De Commissie Bij- en Nascholing (CBN) van de werkgroep Biomedische Informatie (BMI) van de KNVI biedt een aantal eendaagse PubMed-cursussen aan.

De cursussen zijn bedoeld voor informatiespecialisten/clinical librarians/medewerkers in bibliotheken/kenniscentra/mediatheken e.d. in de lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg en opleidingen binnen dit veld, plus nauw verwante instellingen, die lid zijn van de KNVI-BMI.

Meer informatie over het KNVI lidmaatschap: <https://www.knvi.nl/over-lidmaatschap>
Dit cursusaanbod is niet gericht op patiënten, patiëntenverenigingen, onderzoekers, subsidiegevers, zorgverzekeraars, artsen of andere biomedische beroepsbeoefenaars.

1. Cursusbeschrijving

De cursussen PubMed worden georganiseerd om biomedische informatiespecialisten grondige kennis te laten verwerven van dit belangrijke literatuurbestand. Deze kennis en kunde is van groot belang voor het ontwikkelen van de professionele kwaliteiten die nodig zijn voor uitstekende dienstverlening van informatiespecialisten in de gezondheidszorg aan hun klanten.

De gehele leergang is onderverdeeld in drie onderdelen, PubMed I, II en III, oplopend in moeilijkheidsgraad en complexiteit. Afhankelijk van de ervaring en kennisniveau van de cursist kunnen deze cursussen ook los gevolgd worden. De cyclus bestaat uit drie opeenvolgende cursusdagen en wordt één keer per jaar georganiseerd.

Elke cursusdag wordt in een vast stramien opgebouwd. De leerstof wordt op activerende wijze aan de hand van een voorbeeldcasus van een zoekvraag uitgewerkt. Afwisselend wordt met een eigen oefencasus het geleerde in de praktijk gebracht.

2. De onderdelen van de cursus

De cursist krijgt de volgende onderdelen aangeboden; en kan, voor zover aan de orde, deze na het volgen van één of meerdere cursusdagen ook toepassen:

1. Geschiedenis van medische bibliografieën
2. De inhoud en structuur van PubMed
3. De structuur van de referenties
4. Begrip van Engelstalige (medische) terminologie
5. Begrip van evidence-based medicine (EBM) en evidence-based practice (EBP) en de relatie met wetenschappelijk onderzoek en literatuur
6. Analyseren van zoekvragen in een PICO-format
7. Onderzoeksvormen en bijpassende domeinen
8. Wat trefwoorden (MeSH) zijn en hoe daarmee te werken
9. Het gebruik van Booleaanse operatoren
10. Werken met freetext-termen, veld aanduidingen, truncaties, frases en nesting
11. Wat systematisch zoeken inhoudt
12. Zoekverslag en (objectieve) verantwoording opstellen
13. Zelf instructie en cursus geven in PubMed voor verschillende groepen
14. Globale kennis van soortgelijke en alternatieve bestanden
15. Ontwikkelingsmogelijkheden van de eigen kennis en vaardigheden na de cursus

16. Attitude en professionele rolbepaling van de medisch informatiespecialist

Per niveau worden deze onderdelen steeds verder uitgediept en in complexere manieren aangeboden en geoefend.

Aan het eind van elke cursusdag krijgen de cursisten een deelnamecertificaat uitgereikt. Er zijn geen diploma's, toetsen of examens.

3. De niveaus en leerdoelen per cursus

PubMed I

Deze cursus is bedoeld voor de informatiespecialist die weinig of geen ervaring heeft met PubMed. De cursus biedt een eerste kennismaking. Passieve kennis van de Engelse taal is een vereiste, bij voorkeur van medisch-Engels. Aan de hand van zoekvragen uit de praktijk leert de cursist de basis van goed zoeken en kan zo aan de klant ook uitgeleggen hoe een zoekactie is uitgevoerd. Na deze cursusdag heeft de cursist algemeen inzicht in de structuur van PubMed en is hij/zij in staat eenvoudige klinische (PICO)-vragen te analyseren en te vertalen naar de juiste terminologie zodat de juiste informatie wordt gevonden. Daarbij zijn begrippen als MeSH, 'free text' helder geworden en kan worden gewerkt met de Booleaanse operatoren AND en OR.

PubMed II

Deze cursus sluit aan op PubMed I en is bedoeld voor de informatiespecialist die zich verder wil bekwamen in het oplossen van meer complexe klinische vragen. De cursist heeft de cursus PubMed I gevolgd of werkt op het niveau van PubMed I. Deze cursus focust met name op efficiënt en goed toepassen van verschillende zoektermen en –technieken en een goede sturing van de dienstverlening op basis van de vraag van de klant. Na het doorlopen van deze cursus kun de cursist de meeste 'gewone' klinische vragen adequaat afhandelen.

PubMed III

In PubMed III leert de cursist omgaan met geavanceerde zoektechnieken. Bij voorkeur heeft de cursist PubMed II gevolgd of is de cursist een ervaren informatiespecialist op het gebied van reguliere klinische vragen.

Naast de verdieping van de lesstof, is er ook veel aandacht voor de verschillende vormen van onderzoek die van belang zijn voor het bepalen van het niveau van het beste 'bewijs' binnen evidence-based medicine/practice (EBM/EBP).

Aan het einde van de cursus is de cursist in staat om diepgaand, systematisch en effectief te zoeken en kent de informatiespecialist alle mogelijkheden om zoekacties goed te sturen. Op dit niveau kan de informatiespecialist ook professionele verslaglegging van de searches en ondersteuning bieden bij onderzoeksvragen en voor systematische reviews. Ook het geven van instructies, cursussen, informatie en uitleg over PubMed behoort nu tot de competenties.

Neem voor inhoudelijke vragen contact op met Hans Ket: jcf.ket@vu.nl

4. De cursusmap

Bij elke cursus hoort uitgebreide documentatie waarbij, naast de theorie en de presentaties, ook de voorbeeld- en de oefen casussen tot in detail uitgewerkt zijn.

5. Docenten

De docenten zijn allen medisch informatiespecialist en hebben minstens tien jaar ervaring in dit vak. In hun dagelijks werk gebruiken zij PubMed zeer regelmatig. Ze geven instructies, helpen bij het oplossen van zoekvragen, begeleiden Critical Appraisals of Topics (CAT's) en systematische reviews, en maken en geven cursussen voor diverse doelgroepen binnen en buiten hun organisatie.

Voor de PubMed-cursussen is gekozen voor het inzetten van drie docenten. Omdat de cursus is ingedeeld in een theoretisch deel en een deel waar zelfstandig wordt gewerkt aan een oefencasus, is gebleken dat juist bij het werken aan de oefencasus individuele begeleiding van de cursisten nodig is. Om aan deze behoefte van de cursist tegemoet te komen is gekozen voor de volgende indeling:

Bij vier t/m acht cursisten zijn twee docenten per cursus aanwezig voor de instructie en het begeleiden tijdens de oefensessies. Bij negen t/m twaalf cursisten zijn drie docenten aanwezig.

Ingeborg van Dusseldorp (<https://nl.linkedin.com/in/ingeborg-van-dusseldorp>) Manager Kenniscentrum, MCL Academie, Medisch Centrum Leeuwarden (MCL)

Marion Heijmans (<https://nl.linkedin.com/in/marion-heijmans-68b1596/nl>), Medisch Informatiespecialist en Klinisch epidemioloog, Coördinator Kennis & InformatieCentrum (KIC) Zuyderland Medisch Centrum, Sittard/Heerlen

Hans Ket (<https://nl.linkedin.com/in/hansket>), Medisch Informatiespecialist/Literatuuronderzoeker, Universiteitsbibliotheek VU, Medische Bibliotheek, VUmc/Amsterdam UMC, Amsterdam

6. Voorwaarden

Voor de algemene voorwaarden van de cursussen zie [link](#)